

EUROPA KRYŽKELĖJE

**Vienodas moterų dalyvavimas visuose
lygmenyse: taikos, klestėjimo ir
visuomenės pokyčių sąlyga**

#FeministEurope #Elections2024

Europos moterų lobistinės organizacijos manifestas

**Moterų teisių ir lyderystės užtikrinimas ir gerinimas
pasitelkiant veikiančius institucionalizuotus mechanizmus**

TURINIO LENTELĖ

Santrauka	3
Manifestas	5
Užtikrinant ir tvariai gerinant moterų teises pasitelkiant institucionalizuotus mechanizmus Įgyvendinant paritetinę demokratiją ir vienodą moterų atstovavimą	8
Skatinant moterų ekonominę nepriklausomybę siekiant feministinio ekonominio modelio Užkertant kelią visų formų smurtui prieš moteris ir mergaites, kurį įtvirtina patriarchalinė sistema	9
Nutraukiant neoliberalų ir patriarchalinį moterų ir mergaičių kūno išnaudojimą Užtikrinant moterų apsisprendimo teisę.	10
Įtraukiant moterų nuomones į taikos kūrimo procesą Moterys tampa neatsiejama ekologiško perėjimo dalimi	11
Pastabos	12
Padėkos, apie ir papildomi šaltiniai	13

Nepaisant reikšmingų laimėjimų moterų ir mergaičių teisių srityje Europoje, pastarojo meto iššūkiai dar kartą parodė, kad krizės neproporcingai veikia moteris, mergaites ir moterų teisių organizacijas.

ES 1 iš 3 moterų patyrė fizinį ir (arba) seksualinį smurtą, o 1 iš 2 moterų patyrė seksualinį priekabiavimą nuo 15 metų.¹

Europa pradėjo žengti bauginančia atbuline tendencija. Mūsų visuomenėje vis dar klesti lyčių stereotipai ir patriarchalinės vertybės. Moterys nustumiamos į neapmokamus arba menkai apmokamus ir nepripažįstamus priežiūros vaidmenis, dėl įsišaknijusio seksizmo iš moterų atimamos lygios galimybės ir įgalinimas visose gyvenimo srityse. Kai kurios svarbiausios ir sunkiausiai iškovotos moterų ir mergaičių teisės buvo panaikintos; dabartinėje Europoje moterys vis dar miršta dėl to, kad neturi galimybės pasidaryti aborto, arba jas nužudo jų intymūs partneriai ar šeimos nariai!

≈ 33,4%
ES MINISTRIŲ YRA MOTERYS²

Mes norime Europos, kurioje moterys ir mergaitės, atsižvelgiant į jų įvairovę, turėtų lygias teises ir galėtų dalyvauti visose srityse ir visuose visuomenės lygmenyse ir kurioje jos būtų laisvos nuo visų formų priespaudos ir išnaudojimo.

Vidutinis atotrūkis tarp skirtingų lyčių pensijų Europoje yra³

30%

Norint įgyvendinti Europos taikos, demokratijos, įtraukties, lygybės ir solidarumo projektą, būtina, kad moterų ir mergaičių teisės būtų Europos politikos centre.

Raginame ES ir nacionalinius sprendimus priimančius asmenis skirti lėšų ir imtis privalomų priemonių, kad:

- ✓ **Pasiekti paritetinę demokratiją ir vienodą moterų atstovavimą;**
- ✓ **Skatinti moterų ekonominę nepriklausomybę siekiant feministinio ekonominio modelio;**
- ✓ **Nutraukti visų formų smurtą prieš moteris ir mergaites, kurį įtvirtina patriarchalinė sistema;**
- ✓ **Nutraukti neoliberalų ir patriarchalinį moterų ir mergaičių kūnų išnaudojimą;**
- ✓ **Užtikrinti moterų kūno autonomiją;**
- ✓ **Įtraukti moterų nuomonę į taikos kūrimo procesą;**
- ✓ **Padaryti moteris neatsiejama ekologiško ir skaitmeninio perėjimo dalimi.**

DAUGIAU INFORMACIJOS APIE TAI, KAIP GALITE PRISIDĖTI PRIE TIKRO MOTERŲ IR VYRŲ LYGYBĖS UŽTIKRINIMO EUROPOJE, RASITE TOLIAU PATEIKTOJE PILNOJE MŪSŲ MANIFESTO VERSIJOJE. 2024 M. ES RINKIMAI BUS LŪŽIO TAŠKAS - PRISIIMKIME ATSAKOMYBĘ!

Europos Sąjunga turėtų:

- aktyviai remti moterų teisių organizacijas, įskaitant finansinius išteklius ir saugias erdves;
- Priimti lyčių aspekto integravimo strategiją, įskaitant lyčių aspekto biudžetą, kuri būtų taikoma visose ES politinėse priemonėse, ypatingą dėmesį skiriant tokiems svarbiems pokyčiams kaip skaitmeninis ir ekologinis perėjimas;
- Užtikrinti vienodą moterų ir vyrų atstovavimą priimant politinius sprendimus, t. y. 50/50 atstovavimą kiekvienai lyčiai bet kuriame ES sprendimų priėmimo organe, įskaitant aukščiausius ES postus;
- Atlikti lyčių lygybės biudžeto analizę 2023 m. kadencijos viduryje 2021-2027 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) laikotarpio vidurio peržiūrą;
- Skubiai priimti Direktyvą dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje, įskaitant jos nuostatas dėl seksualinio išnaudojimo ir smurto prieš moteris elektroninėje erdvėje;
- Siūlyti įtraukti smurtą prieš moteris ir mergaites į Europos nusikaltimų sąrašą, siekiant užtikrinti, kad būtų sukurta išsami ES teisinė sistema, skirta visoms smurto prieš moteris ir mergaites formoms;
- Priimti lygybės modelį ES lygmeniu ir harmonizuoti ES teisės aktus suderintus su paklausos nutraukimo principu;
- Pripažinti seksualinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, įskaitant teisę į saugų abortą, kaip moterų ir mergaičių žmogaus teisių dalį ir įtraukti jas į Europos pagrindinių teisių chartiją;
- Visapusiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 ir visą moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę;
- Sistemingai taikyti lyčių aspekto integravimo principą ir laikytis tarpsektorinio požiūrio rengiant klimato politiką ir teisės aktus.

ES valstybės narės turėtų:

- Priimti privalomus teisės aktus dėl kvotų ir uždavų sąrašų, priklausomai nuo rinkimų sistemos, kad būtų pasiekta lygybė tarp išrinktų atstovų į politinių sprendimų priėmimo postus;
- Kurti, investuoti ir išlaikyti prieinamą, įperkamą ir aukštos kokybės priežiūros infrastruktūrą ir paslaugas, laikantis žmogaus teisių ir gyvenimo ciklo požiūrio, kad būtų patenkinti priežiūros poreikiai kiekviename etape;
- Suteikti moterims galimybę dirbti deramos kokybės darbą, įskaitant deramas pajamas, vienodą darbo užmokestį, saugumą, asmeninį tobulėjimą ir tinkamą socialinę apsaugą, ypatingą dėmesį skiriant moterims, kurių nedarbo lygis yra aukštesnis ir kurių darbo užmokestis yra mažiausias, pavyzdžiui, neįgalioms moterims, migrantėms, vyresnio amžiaus moterims ir kaimo vietovėse gyvenančioms moterims;
- Teikti nemokamą ir visiems lengvai prieinamą pagalbą, pritaikytą prie smurto prieš moteris ir mergaites aukų poreikių, įskaitant neįgalias moteris, kaimo vietovėse gyvenančias moteris, migrantės, kurios yra benamės;
- Teikti veiksmingą paramą seksualinio išnaudojimo aukomis tapusioms moterims, įgyvendinant išėjimo programas, įskaitant teisinę, sveikatos, būsto ir užimtumo paramą;
- Užtikrinti galimybę visoms moterims, nepriklausomai nuo aplinkybių, atlikti saugų, teisėtą ir nemokamą abortą, ypatingą dėmesį skiriant mažumų grupių, pavyzdžiui, migrantų ar neįgalių moterų, poreikiams;
- Į mokyklų programas įtraukti visapusišką santykių ir lytiškumo ugdymą, grindžiamą savarankiškumu, pagarba, abipusiškumu, sutikimu, saugiais ir maloniais lytiniais santykiais ir kovą su lyčių stereotipais, pornografijos smurto realijomis ir objektyvizavimu bei pornifikacija;
- Plėtoti specializuotas paramos paslaugas visoms dėl karo perkeltoms moterims ir mergaitėms, įskaitant visuotinę prieigą prie teisinių, medicininių, psichosocialinių, seksualinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugų, kurios būtų visiškai prieinamos ir pritaikytos neįgalioms moterims, vyresnio amžiaus moterims ir moterims bei mergaitėms iš įvairių kultūrinių ir kalbinių bendruomenių;
- Pasinaudoti ekologiško perėjimo galimybe ir panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio, užimtumo, ilgalaikio darbo užmokesčio ir pensijų skirtumus bei užtikrinti moterų ekonominę nepriklausomybę.

**PASINAUDOKIME 2024 M. ES RINKIM AIS IR
TVIRTAI ĮTVIRTINKIME MOTERŲ TEISES BEI
MOTERŲ IR VYRŲ LYGYBĘ ES CENTRE!**

MŪSŲ KVIETIMAS

Po 2019 m. ES rinkimų Europos Parlamento (EP) narių moterų, priklausančių etninėms mažumoms, buvo tik 17 ir jos sudarė tik

2,4%

proc. visų EP narių¹³

Pirmosios COVID-19 pandemijos bangos metu moterų namų ruošos darbams ir maisto gaminimui skyrė

18,6 valandos

per savaitę, o vyrai

12,1 valandos¹⁴

≈ 33,4%

ES MINISTRIŲ YRA MOTERYS¹²

Manifestas

Pirmoji Europos Komisijos pirmininkė moteris ir jos istorinis kabinetas, sudarytas iš komisarų, kurių lyčių lygybė beveik pasiekė 50/50, už lygybę atsakingo Komisijos nario paskyrimas, ilgai lauktos **direktyvos dėl moterų valdybose, direktyvos dėl darbo užmokesčio skaidrumo** priėmimas ir **Europos Komisijos pasiūlymas dėl direktyvos dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje - tai tik** keletas iš pastarųjų **reikšmingų laimėjimų** moterų ir visų Europos žmonių teisių srityje.

Vis dėlto dėl daugybės iššūkių - COVID-19 pandemijos, Rusijos invazijos į Ukrainą, energetikos krizės, klimato krizės ir stichinių nelaimių, sparčiai augančios infliacijos, mažėjančios erdvės ir ribotų išteklių, skirtų moterų teisėms - moterų ir moterų teisių organizacijos vėl patyrė didelį ir neproporcingą poveikį, o mes matėme, kaip mažėja moterų, kaip specifinių politinių subjektų, statusas. **Reikalingas tvirtas įsipareigojimas, kad moterų ir mergaičių teisės taptų Europos politikos pagrindu.**

Pirmą kartą per dešimtmetį padidėjo lyčių nelygybė užimtumo, išsilavinimo, sveikatos būklės ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo srityse.⁴ Mūsų visuomenėje stiprėja tradiciniai lyčių stereotipais ir patriarchalinėmis vertybėmis grindžiami vaidmenys, dėl kurių moterų nustumiamos į neapmokamus arba nepakankamai apmokamus ir nepripažįstamus priežiūros vaidmenis, o moterų lygiateisiam dalyvavimui politinėje erdvėje ir oficialioje darbo rinkoje tenka didelė našta. Dėl vyraujančio seksizmo moterų ir mergaitės ir toliau slopinamos ir engiamos, jos lieka pavaldžios, o moterų ir mergaičių lygios galimybės ir įgalinimas visose srityse tampa kliūtimi. Nerimą keliantis skirtumų tarp ES valstybių narių didėjimas, paskatino **Europą žengti bauginančia atbuline tendencija.** Buvo panaikintos kai kurios svarbiausios ir sunkiausiai iškovotos moterų ir mergaičių teisės. Siaubinga, kad dabartinėje Europoje **moterų vis dar miršta dėl to, kad neturi galimybės pasidaryti abortą,** pavyzdžiui, Lenkijoje, kur de facto uždraudus šią pagrindinę teisę mirė mažiausiai šešios moterys.⁵ Remiantis CEDAW peržiūros rezultatais, daugelis šalių taip pat neleidžia naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių paslaugomis⁶ moterims⁷ iš mažumų, įskaitant moteris su negalia, prieglobsčio ieškančias moteris ir moteris migrantas.⁸ Nei viena šalis nėra apsaugota nuo šio moterų teisių pažeidimo. Pavyzdžiui, Prancūzijoje **2021 m. 113 moterų buvo nužudytos jų (buvusių) partnerių⁹, o Europoje 2020 m. apie 2600 moterų buvo nužudytos jų intymių partnerių ar šeimos narių.¹⁰ Nepaisant ES teisinio įsipareigojimo užtikrinti moterų ir vyrų lygybę ir lyčių aspekto integravimą, t. y. lyčių aspekto taikymą visose politikos srityse, pagrindinės moterų teisės dar nėra įgyvendinamos praktiškai.**

Kiekvieną savaitę Europoje nuo vyrų smurto šeimoje miršta

50

moterų¹¹

Vidutiniškai ES moterų per valandą uždirba

12,7%

12,7 proc. mažiau nei vyrai¹⁵

06

Vidutinis lyčių pensijų atotrūkis Europoje yra

30%

o tai turi įtakos moterų ekonominei nepriklausomybei ir senatvės saugumui.¹⁶

Mes norime:

Europos, kurioje **moterys ir mergaitės, atsižvelgiant į jų įvairovę, turi lygias teises ir dalyvauja visose srityse** ir visuose visuomenės lygmenyse; kurioje moterys yra **laisvos nuo visų formų priespaudos ir išnaudojimo**. Tokia **Europa būtų naudinga** visai Europos visuomenei:

- Didinant **Europos institucijų teisėtumą ir reprezentatyvumą**;
- Prisidedant prie **demokratijos atotrūkio tarp ES ir jos piliečių, ypač moterų ir mergaičių, mažinimo**;
- Didinant **ES politikos veiksmingumą ir reagavimą į poreikius**;
- **Kuriant gerovę**: pagerinus lyčių lygybę, iki 2050 m. **ES BVP vienam gyventojui padidėtų 6,1-9,6 procentinio punkto, t. y. nuo 1,95 iki 3,15 trilijono eurų**;¹⁷
- Didinant užimtumo lygmenį: **lygios galimybės STEM švietimo srityje** ir darbo rinkoje leistų **iki 2050 m. ES užimtumo lygį padidinti 2,1-3,5 procentinio punkto**.¹⁸

Kviečiame:

- **Kandidatus** - savo rinkimų kampanijose atkreipti dėmesį į **moterų ir mergaičių realaus gyvenimo problemų įvairovę**, o tapus išrinktiems - **moterų teises laikyti svarbia politinės darbotvarkės dalimi!**
- **Europos ir nacionalines politines partijas ir Europos politines grupes** - taikyti **lyčių aspekto integravimą ir lyčių biudžeto sudarymą** savo programose!
- **Žiniasklaidą** - suteikti rinkėjams **nešališką, nepriklausomą, išsamią informaciją ir visapusišką požiūrį** į jų pasirinkimo galimybes, suteikiant **vienodą tribūną tiek moterims, tiek vyrams kandidatams**; plačiau **nušviesti moterų teisių** temas ir visiems laikams atsisakyti lyčių stereotipų bei moterų objektyvizavimo!
- **Rinkėjus** - įsitraukti, įvertinti kandidatų pasiekimus ir įsipareigojimą moterų teisėms ir **balsuoti už feministines lyderes!**
- **ES institucijas** - sudaryti sąlygas ir prisiimti atsakomybę už sąžiningus ir lygiateisius demokratinius rinkimų procesus moterims ir vyrams kandidatams, kuriuose jie būtų vienodai saugūs ir laukiami visuose viešuosiuose forumuose bendrauti su rinkėjais, nerizikuojant susidurti su lyčių dezinformacija ar priekabiavimu internete ir už jo ribų.

Tik kartu, nepalikdami nė vienos moters ir mergaitės nuošalyje, galime sėkmingai įveikti dabartinius iššūkius. **Moterys yra** ne tik daugiau nei pusė gyventojų, bet ir pagrindinės **permainų dalyvės**, todėl joms turi būti suteikta laisvė ir galimybės dalyvauti visose gyvenimo srityse, visais lygmenimis, įskaitant aktyvų dalyvavimą politiniame gyvenime balsuojant, priklausymą demokratiniais mechanizmais ir pan. Būtent **įtraukdami moteris ir pasitelkdami jų kompetenciją** galime rasti tinkamus sprendimus ir vykdyti **socialiniu, ekonominiu ir aplinkosauginiu požiūriu teisingą perėjimą**.

**2024 M. ES RINKIMAI
BUS LŪŽIO TAŠKAS
PRISIIMKIME
ATSAKOMYBĘ!**

UŽTIKRINANT IR TVARIAI GERINANT MOTERŲ TEISES PASITELKIANT INSTITUCIONALIZUOTUS MECHANIZMUS

Esama nelygybė yra giliai įsišaknijusi nelygiaverčiuose galios santykiuose tarp moterų ir vyrų, ją dar labiau didina mažėjanti moterų teisių erdvė ir klaidingas suvokimas, kad teisės aktuose įtvirtinta lygybė lemia tikrą lyčių lygybę. "Natūrali" pažanga nebus veiksminga siekiant moterų ir vyrų lygybės - **turime būti aktyvūs.**

Raginame būsimus ES sprendimų priėmėjus:

- Priimti **lyčių aspekto integravimo strategiją**, įskaitant **lyčių aspekto biudžetą**, kuri būtų taikoma visoms ES politinėms priemonėms, ypatingą dėmesį skiriant svarbiems pokyčiams, pavyzdžiui, skaitmeniniam ir ekologiniam perėjimui;
- Įvertinti **2020-2025 m. lyčių lygybės strategiją**, rezultatus įtraukti į **2025-2030 m. lyčių lygybės strategiją 2.0** bei į šią strategiją įtraukti **specialų biudžetą**;
- Įsteigti **ES Tarybos Moterų teisių ir lyčių lygybės struktūrą**;
- Teikti aktyvią **paramą moterų teises ginančioms organizacijoms**, įskaitant finansinius išteklius ir saugias erdves;
- Paskirti **ES Komisijos narį**, kuris būtų atsakingas tik už moterų teises ir lyčių lygybę ir kartu su kitais Komisijos nariais užtikrintų lyčių aspekto integravimą į visus portfelius;
- Imtis plataus užmojo priemonių kovai su **lyčių stereotipais, seksizmu ir neapykantos dėl lyties apraiškomis** bei jų poveikiu visuose visuomenės sektoriuose, įskaitant žiniasklaidą, internetą, švietimą ir darbo rinką; ypač daug dėmesio reikėtų skirti **mitams ir dezinformacijai apie mažumoms priklausančias moteris** ir jų patiriamai **diskriminacijai dėl kitų** priežasčių, pavyzdžiui, negalios, etninės priklausomybės, amžiaus, seksualinės orientacijos ir statuso.

ĮGYVENDINANT PARITETINĘ DEMOKRATIJĄ IR VIENODĄ MOTERŲ ATSTOVAVIMĄ

Moterys nėra mažuma - jos sudaro daugiau nei pusę gyventojų. Moterys nėra homogeniškos, jų reali gyvenimo patirtis susikerta su daugybe veiksnių. Todėl Europos demokratijai būtinas įvairus ir vienodas moterų atstovavimas politinėje, socialinėje ir ekonominėje srityse.

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Nustatyti **privalomą paritetą** kandidatų sąrašuose ES rinkimuose;
- Užtikrinti, kad ES rinkimų sąrašuose **moterys kandidatės būtų įrašytos į renkamas vietas**, nustatant **privalomą kvotų ir metodų**, kuriais būtų pakaitomis įtraukiamos moterys ir vyrai kandidatai, pvz., "užtrauktukų" sąrašai, taikymą;
- Užtikrinti **vienodą moterų ir vyrų atstovavimą priimant politinius sprendimus, t. y. 50/50** kiekvienos lyties atstovų bet kuriame ES sprendimų priėmimo organe, įskaitant aukščiausius ES postus;
- Nustatyti **politinėms partijoms pareigą** ES rinkimų sąrašuose **pagrindiniais kandidatais siūlyti ir moteris, ir vyrus.**

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Siūlyti kandidatus į Komisijos narius taip, kad būtų užtikrintas **vienodas moterų ir vyrų atstovavimas tarp Europos Komisijos narių**;
- Priimti **privalomus teisės aktus dėl kvotų ir uždarytų sąrašų**, priklausomai nuo rinkimų sistemos, kad būtų pasiekta **lygybė tarp išrinktų atstovų** į politinių sprendimų priėmimo postus;
- Užtikrinti **visų moterų, įskaitant neįgalias moteris, iš kurių šiuo metu šios teisės vis dar gali būti atimtos ir (arba) kurios susiduria su papildomomis kliūtimis, teisę balsuoti, būti išrinktoms ir dalyvauti demokratiame gyvenime**;
- Priimti, **tinkamai įgyvendinti ir finansuoti privalomas priemones, užtikrinančias moterų saugumą viešoje internetinėje ar fizinėje erdvėje**;
- Užtikrinti, kad būtų **greitai įgyvendinta Moterų įtraukimo į valdybas direktyva**, kuria siekiama pagerinti vienodą moterų atstovavimą ekonomikos sektoriaus sprendimų priėmimo pozicijose.

Sužinokite daugiau

SKATINANT MOTERŲ EKONOMINĘ NEPRIKLAUSOMYBĖ SIEKIANT FEMINIŠTINIO EKONOMINIO MODELIO

Turime priimti **feministinį ekonomikos modelį**, paremtą **ekonominiu, socialiniu ir aplinkosauginiu teisingumu**, kuriame rūpinimasis būtų pripažintas mūsų visuomenės pagrindu. Turime investuoti į skurdo feminizacijos, nuo kurios ypač kenčia marginalizuotos moterys, panaikinimą, nes jos patiria įvairių formų diskriminaciją.

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Integruoti **lyčių aspektą** į **fiskalinę, ekonominę, užimtumo ir socialinę politiką**;
- Užtikrinti, kad **Europos priežiūros strategija** būtų grindžiama žmogaus teisių sistema, joje būtų laikomasi holistinio požiūrio į visą gyvenimo ciklą, pripažįstant, kad priežiūra yra esminė mūsų ekonomikos dalis;
- Neapsiriboti šia strategija ir sukurti **Europos globos susitarimą, kuris būtų** lygiavertis Europos žaliojo susitarimo ir skaitmeninės darbotvarkės nuostatomis, ir skirti panašias investicijas;
- Atlikti **lyčių lygybės biudžeto analizę** per 2023 m. **2021-2027 m. daugiamečių finansinės programos (DFP)** laikotarpio vidurio **peržiūrą** ir **integruoti lyčių lygybės biudžetą į būsimą 2027-2033 m. DFP**;
- Sukurti ES masto bandomąjį projektą, kuriame būtų nustatyti **lyčių aspekto integravimo į biudžetinius sprendimus** tikslai, ir stebėti jo įgyvendinimą bei rezultatus pasitelkiant **specialią darbo grupę**;
- Patvirtinti **Europos tikslus, susijusius su priežiūros parama ir paslaugomis, pripažįstant, kad visos moterys, įskaitant vyresnio amžiaus moteris ir neįgalias moteris, yra slaugytojos.**

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Kurti, investuoti ir išlaikyti **prieinamą, įperkamą ir aukštos kokybės priežiūros infrastruktūrą ir paslaugas, laikantis žmogaus teisių ir gyvenimo ciklo požiūrio, kad būtų patenkinti priežiūros poreikiai kiekviename etape**;
- Suteikti **moterims galimybę dirbti deramos kokybės darba, įskaitant deramas pajamas, vienodą darbo užmokestį, saugumą, asmeninį tobulėjimą ir tinkamą socialinę apsaugą**, ypatingą dėmesį skiriant moterims, kurių nedarbo lygis yra aukštesnis ir kurių darbo užmokestis yra mažiausias, pavyzdžiui, neįgalioms moterims, migrantėms, vyresnio amžiaus moterims ir kaimo vietovėse gyvenančioms moterims;
- Užtikrinti **socialinių teisių individualizavimą** ir (progresinius) asmeninius **mokesčius**;
- Sistemingai atlikti **ekonominės ir socialinės politikos lyčių aspekto vertinimą**, kad būtų pašalintos struktūrinės skurdo feminizacijos priežastys;
- Spręsti ir ištaisyti lyčių pensijų skirtumus pensijų **reformos** kontekste.

Sužinokite daugiau

UŽKERTANT KELIĄ VISŲ FORMŲ SMURTUI PRIEŠ MOTERIS IR MERGAITES, KURĮ ĮTVIRTINA PATRIARCHALINĖ SISTEMA

Smurtas prieš moteris ir mergaites yra labiausiai paplitęs moterų žmogaus teisių pažeidimas. Vyrų smurtas yra kasdienybė daugeliui moterų ir mergaičių visoje Europoje ir akivaizdžiai išreiškia struktūrinę moterų ir vyrų nelygybę. Europoje negali būti taikos ir saugumo, kol moterys baiminasi dėl savo saugumo namuose, darbo vietose ir viešose erdvėse. **ES 1 iš 3 moterų patyrė fizinį ir (arba) seksualinį smurtą, o 1 iš 2 moterų nuo 15 metų patyrė seksualinį priekabiavimą.**

19

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Skubiai priimti **direktyvą dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje, įskaitant jos nuostatas dėl seksualinio išnaudojimo ir smurto prieš moteris elektroninėje erdvėje**;
- **ES prisijungus prie Stambulo konvencijos, paskirti ES koordinatorių, kuris** užtikrintų įvairių teisinių priemonių įgyvendinimo nuoseklumą;
- Užtikrinti, kad **visos moterų seksualinio išnaudojimo formos, kaip nurodyta Sutarties dėl ES veikimo (SESV) 83 straipsnio 1 dalyje, būtų tinkamai reglamentuojamos ES teisės aktuose, įskaitant prostituciją ir surogatinę motinystę**;
- **Siūlyti įtraukti smurtą prieš moteris ir mergaites į Europos nusikaltimų sąrašą, siekiant** užtikrinti, kad būtų sukurta išsami ES teisinė sistema, skirta visoms smurto prieš moteris ir mergaites formoms.

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- **Ratifikuoti ir įgyvendinti visą Stambulo konvenciją be jokių išlygų, sprendžiant smurto prieš moteris ir mergaites, kaip struktūrinio žmogaus teisių pažeidimo ir diskriminacijos problemą, ir taikant lyčių aspektą visose politikos ir praktikos srityse**;
- Užtikrinti, kad **nukentėjusių migrantų ir pabėgėlių moterų ir mergaičių teisės būtų apsaugotos, ypač suteikiant savarankišką gyvenamosios vietos statusą - turi būti atsižvelgiama į prieglobsčio, lyties pagrindą, prašymus, priėmimo procedūras turi būti vykdomos atsižvelgiant į lytį, o smurto prieš moteris ir mergaites aukoms turi būti taikomas negrąžinimo principas**;
- Priėmus **direktyvą dėl smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje, visiškai įgyvendinti jos nuostatas**;
- **Nemokamai ir visiems lengvai prieinamai teikti pagalbą, pritaikytą smurto prieš moteris ir smurto šeimoje aukų, įskaitant neįgalias moteris, kaimo vietovėse gyvenančias moteris, moteris migrantės ir benames moteris, poreikiams.**

Sužinokite daugiau

NUTRAUKIANT NEOLIBERALŲ IR PATRIARCHALINIŲ MOTERŲ IR MERGAIČIŲ KŪNO IŠNAUDOJIMĄ

Prekyba žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais tebėra labiausiai paplitusi išnaudojimo forma ES. Didžioji dauguma aukų yra moterys 87%²⁰. Prekybos žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais nebūtų be prostitucija užsiimančių moterų paklausos: todėl reikia kovoti su prostitucija ir seksualiniu išnaudojimu, kurie yra smurto prieš moteris ir mergaites formos.

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- ksmingą Direktyvos 2011/36/ES dėl kovos su prekyba žmonėmis perkėlimą į nacionalinę teisę, ypatingą dėmesį skiriant lyčių analizei ir prekybai žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais;
- Užtikrinti, kad ir toliau būtų paskirtas atskiras, visą darbo dieną dirbantis kovos su prekyba žmonėmis koordinatorius, kuris užtikrintų Kovos su prekyba žmonėmis direktyvos įgyvendinimą, o priėmus teisės aktus dėl seksualinio išnaudojimo išplėstų jo įgaliojimus, kad jis taip pat prižiūrėtų visų aspektų, susijusių su kova su prekyba žmonėmis ir moterų bei vaikų seksualiniu išnaudojimu, įgyvendinimą pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį;
- Užtikrinti suderinamumą su CEDAW ir jo 38 bendrąja rekomendacija visuose teisės aktuose bei pripažinti prekybos žmonėmis ir prostitucijos sąsajas.

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Teikti veiksmingą paramą seksualinio išnaudojimo aukomis tapusioms moterims, įgyvendinant išėjimo programas, įskaitant teisinę, sveikatos, būsto ir užimtumo paramą;
- Panaikinti sąlygą, kad sankcija būtų siejama su tuo, jog asmuo "žino", kad juo prekiaujama;
- Plėtoti ir finansuoti specialią infrastruktūrą ir paslaugas, pritaikytas pažeidžiamiausioms prekybos žmonėmis ir seksualinio išnaudojimo grupėms, pavyzdžiui, mažumų grupėms priklausančioms moterims, migrantėms, jaunoms moterims, neįgalioms moterims, skurdą patiriančioms ar prievartą patyrusiems asmenims, įskaitant prieglaudą, pagalbos liniją ir apmokytus specialistus.

Sužinokite daugiau

UŽTIKRINANT MOTERŲ APSISPRENDIMO TEISĘ

Reprodukcinė prievarta ir atsisakymas suteikti saugią ir teisėtą aborto priežiūrą yra viena iš smurto prieš moteris ir mergaites formų.

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Pripažinti seksualinę ir reprodukcinę sveikatą ir teises, įskaitant teisę į saugų abortą, kaip moterų ir mergaičių žmogaus teisių dalį ir įtraukti jas į Europos pagrindinių teisių chartiją.

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Užtikrinti galimybę visoms moterims, nepriklausomai nuo aplinkybių, atlikti saugų, teisėtą ir nemokamą abortą, ypatingą dėmesį skiriant mažumų grupių, pavyzdžiui, migrantų ar neįgalių moterų, poreikiams;
- Užtikrinti nemokamą, kokybišką ir vienodą prieigą prie visų kontraceptinių priemonių, įskaitant skubios pagalbos kontraceptikus, ir remti papildomus mokslinius tyrimus, siekiant sumažinti žalingo šalutinio moterų kontraceptikų poveikio riziką, taip pat kurti ir komercializuoti naujas vyrų kontraceptikų formas;
- Į mokyklų mokymo programas įtraukti visapusišką santykių ir lytiškumo ugdymą, grindžiamą savarankiškumu, pagarba, abipusiškumu, sutikimu, saugiais ir maloniais lytiniais santykiais ir kovą su lyčių stereotipais, pornografijos smurtu, moterų objektyvizavimu ir pornifikacija;
- Užkirsti kelią, uždrausti ir kriminalizuoti moterų lytinių organų žalojimą ir prievartinį kitų planinių operacijų atlikimą, taip pat visas kitas smurto dėl lyties formas bei piktnaudžiavimą moterų lytiškumu ir reprodukcinėmis teisėmis, įtrauktas į Stambulo konvenciją, pavyzdžiui, priverstinius abortus, priverstines santuokas ir priverstinę sterilizaciją, įskaitant visas neįgalias moteris ir mergaites.

Sužinokite daugiau

ĮTRAUKIANT MOTERŲ NUOMONES Į TAIKOS KŪRIMO PROCESĄ

Moterys visada patiria visų karų ir ginkluotų konfliktų sunkumus: jos ne tik neproporcingai dažnai priverstos bėgti iš savo šalies, bet ir jų kūnai yra mūšio laukai, kuriuose nusikaltėliai skelbia savo pergalę, kaip dar kartą parodė karas Ukrainoje. Vis dėlto moterys tebėra labai svarbios užtikrinant visuomenės funkcionavimą karo metu. **Todėl visi ES veiksmai reaguojant į karą ir konfliktus turi apimti lyčių lygybės aspektą.**

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Visapusiškai įgyvendinti JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 ir visą moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę;
- Vidutinės trukmės ir ilgalaikėje perspektyvoje puoselėti taikos kultūrą ir skirti jai biudžetą;
- Užtikrinti, kad moterų teisių organizacijos ir moterys būtų įtrauktos į sprendimų priėmimo procesus (taikos derybos, atstatymas, taikos kūrimas ir t. t.);
- Atlikti rekonstrukcijos programų ir politikos krypčių lyčių auditą ir (arba) vertinimą, siekiant įvertinti poveikį lyčių lygybei ir moterų teisėms bei vykdyti veiksmingą stebėseną.

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Plėtoti specializuotas paramos paslaugas visoms dėl karo perkeltoms moterims ir mergaitėms, įskaitant visuotinę prieigą prie teisinių, medicininių, psichosocialinių, seksualinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugų, kurios būtų visiškai prieinamos ir pritaikytos neįgalioms moterims, vyresnio amžiaus moterims ir moterims bei mergaitėms iš įvairių kultūrinių ir kalbinių aplinkų;
- Užtikrinti, kad paramos paslaugas migrantėms moterims ir mergaitėms teiktų specialiai apmokyti darbuotojai, ypač smurto prieš moteris ir mergaites ir seksualinio išnaudojimo klausimais.

Sužinokite daugiau

MOTERYS TAMPA NEATSIEJAMA EKOLOGIŠKO PERĖJIMO DALIMI

Dėl lyčių, etninių, rasinių, negalios ir kitų veiksnių, įskaitant pasaulinę socialinę nelygybę, susipynimo **klimato kaita yra feministinė problema**. Moterys neproporcingai nukenčia nuo klimato krizės poveikio, tačiau jos yra **galingos aplinkos pokyčių dalyvės**, kurios turi būti visapusiškai įtrauktos į ekologinį perėjimą.

Mūsų raginimai Europos Sąjungai:

- Sistemingai taikyti lyčių aspekto integravimo principą ir laikytis tarpsektorinio požiūrio rengiant klimato politiką ir teisės aktus;
- Taikyti lyčių lygybės biudžetą klimato ir tvaraus finansavimo srityje.

Mūsų raginimai ES valstybėms narėms:

- Didinti moterų atstovavimą priimant sprendimus su klimatu susijusiose vietos administracijose ir ministerijose;
- Aktyviai užkirsti kelią energijos nepritekliaus, nuo kurio neproporcingai nukenčia moterys, didėjimui;
- Pasinaudoti ekologiško perėjimo galimybe, kad būtų panaikintas vyrų ir moterų darbo užmokesčio, užimtumo, ilgalaikio darbo užmokesčio ir pensijų atotrūkis ir užtikrinta moterų ekonominė nepriklausomybė;
- Visapusiškai įgyvendinti Moterų padėties komisijos sutartas išvadas dėl moterų, lyčių ir klimato (E/CN.6/2022/L.7).

Sužinokite daugiau

PASTABOS

1 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

2 EIGE 2022 Gender Equality Index

3 <https://www.equalpayday.be/europa/>

4 EIGE 2022 Gender Equality Index

5 <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/polands-de-facto-abortion-ban-risks-lives-says-mep/>

6 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FSVN%2F51818&Lang=en

7 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FHUN%2F51815&Lang=en

8 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2FC%2FBEL%2FCO%2F8&Lang=en

9 <https://www.noustoutes.org/comprendre-les-chiffres/>

10 <https://eige.europa.eu/publications/improving-legal-responses-counter-femicide-european-union-perspectives-victims-and-professionals>

11 <https://www.womenlobby.org/EWL-unveils-a-new-factsheet-on-violence-against-women>

12 EIGE 2022 Gender Equality Index

13 https://www.enar-eu.org/wp-content/uploads/2019_06-Racial-diversity-EU-Parliament-elected-MEPs.pdf

14 EIGE 2021 Gender Equality Index 2021

15 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/gender-pay-gap-situation-eu_en

16 <https://www.equalpayday.be/europa/>

17 <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

18 EIGE. Economic Benefits of Gender Equality in the European Union Overall economic impacts of gender. Available here: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

19 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

20 EUR-Lex - 52022DC0736 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

21 <https://www.undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=E%2FCN.6%2F2022%2FL.7&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>

**ĮTVIRTINKIME TVIRTĄ POLITINĘ VALIĄ IR SKIRKIME
DIDELIUS IŠTEKLIUS, KAD ĮGYVENDINTUME ES
ĮSIPAREIGOJIMUS DĖL MOTERŲ IR VYRŲ LYGYBĖS!**

PADĖKOS

Europos moterų lobistinė organizacija (EWL) norėtų padėkoti savo nacionalinėms organizacijoms narėms ir nuoširdžiai dėkoja visoms atstovėms, kurios skyrė laiko EWL sekretoriatui, ypač Moterų politikoje darbo grupei, pateikti savo ekspertines žinias ir nacionalinius atsiliepimus.

Redaktorės: Jérphine Andolfatto ir Mirta Baselovic

Prisidėjo: Laura Kaun ir Konstantina Vardaramatou

Dizainas: Esther Rizo Casado

Prezidentė: Réka Sáfrány

Laikiniai einanti generalinės sekretorės pareigas: Mary Collins

Šią ataskaitą finansavo Europos Sąjunga.

Šios ataskaitos turinys yra išimtinai Europos moterų lobistinės organizacijos atsakomybė ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

Funded by
the European Union

APIE EUROPOS MOTERŲ LOBISTINĘ ORGANIZACIJĄ

1990 m. įkurta Europos moterų lobistinė organizacija (European Women's Lobby, EWL) yra didžiausias Europos moterų asociacijų tinklas, vienijantis daugiau kaip 2 000 ES organizacijų, kurios kartu siekia įgyvendinti bendrą feministinės Europos viziją. EWL priklauso 26 ES valstybės narės, trys šalys kandidatės (Šiaurės Makedonijos Respublika, Serbija, Turkija), Islandija ir Jungtinė Karalystė, taip pat 17 Europos masto organizacijų, atstovaujančių Europos moterų ir mergaičių įvairovei.

Kartu su savo nariais siekiame daryti įtaką plačiajai visuomenei ir Europos institucijoms, kad būtų remiamos moterų žmogaus teisės ir moterų bei vyrų lygybė.

PAPILDOMI IŠTEKLIAI

Skenuok!

 @EuropeanWomen

 @europeanwomenlobby

 EuropeanWomen

**PADARYKIME VISAM LAIKUI GALĄ PATRIARCHALINEI SISTEMAI IR NUOSTATOMS,
KURIOS MENKINA VISŲ MOTERŲ ORUMĄ IR KELIA
PAVOJŲ MOTERŲ IR MERGAIČIŲ GYVYBEI!**

<https://www.womenlobby.org/>

Europos moterų lobistinė organizacija, 2023 m. birželis

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES